

V, 82.

2.417a

CVRIAM
REGNITIANAM
NON. NVLLO. IVRE
HERMVNDVRORVM
COGNOMINANDAM
DISSERIT. XIII

VT
SERENISSIMI. CLEMENTISSIMI. Q. DOMINI
DOMINI

F R I D E R I C I

MARGGR. BRANDENB. DVC. PRVSS
RELIQVA

PATRIS. PATRIAE. OPTIMI
DIEM. NATALEM

D: X. MAIL. MDCCCCLVII

IN. ILLVSTRI. CVRIANO. H. L. Q. C

PIE. OBEVNDI. CAUSA. MONSTRATVROS. PLANE. SVO. MARTE
PETRVM. DANIELEM. TROEGERVM. CVRIENSEM
OSTENTA. BELLI. CVM. MAXIME. FLAGRANTIS
CARMINE. HEROICO

CHRISTIANVM. ERHARTVM. KAPPIVM. LIPSIENSEM
THEATRVM. MARTIS. THEATRVM. MINERVAE
PROSA. LATINA

IOANNEM. KAPPIVM. SVPERIORIS. KOZAVIAE
BELLVM. SAPIENTIAE. PRINCIPVM. LAPIDEM. LIDIVM
ORATIONE. VERNACVLA

CVRIAE. PROCERES. CIVES. Q
BENEVOLE. AVDIANT

OBNIXE. ROGAT

ISTORVM. RECTOR

PAVLLVS. DANIEL. LONGOLIVS

A. M. FAC. PHIL. LIPS. ADSESS. ET. SOC. IENENS. LATIN. SOC. HONORARIUS

CVRIAE. REGNITIANAE

LITERIS. IOANNIS. ANDRAEAE. HETSCHELII
GYMN. TYP

Numerus II.

QVID DVRRVM IN HERMVNDVRIS NON SIGNIFICET?

Index dictorum.

§. I. Num *ficcum*?§. III. Num *solidum*?§. II. Num *montem*?§. V. Num *fidum*?§. III. Num *audacem*?§. VI. Num *pretiosum*?

§. I.

Est adhuc in ore Teutonum DVRRRE, DORRE, DOERRE, quo *ficcum* reddunt. 1.) *HermundVRIANI* nominis incunabula in eo quaerere, vetat *aquarum* plena eorum terra. 2.)

§. II.

Neque tamen a diuerso a THOR, TOR, THVRN, TVRN, vnde ad hunc vsque diem in Stiria et Carniola, terris ad modum *montanis*; nihil frequentius auditur quam *taurn* pro *montibus*. 1.) *HermundVRRORVM* quidem regio non adeo plana, quin iter facientibus hic illic *furgant montes*, quod vult 2.) istorum verborum radix Cambris adhuc feruata DWYRE. Inde petit Cl. Wülfemannus 3.) nomen *HermundVRRORVM*. Est, quod ipsum audias. *Erant autem Hermunduri ex Hermionibus*, 4.) *seu populus Germanorum mediterraneis*, 5.) *et illi quidem, qui in montibus Sudetis, ex nostra terra in Boiemiam procurrentibus, habitabant; dur enim vel taur montem exprimebat veteribus Germanis, vnde et illis thurm seu turris 6.) dictus est. A loco habitandi ergo nomen duxerunt, nomine gentis communi*

1.) Interprete Wachtero Cl. Germ. p. 326.

2.) Quod §. III. prioris Numeri exposuit.

§. II. 1.) Ex indicio Cluverii in Vindelicia et Norico Cap. II. Valuariorii in der Ehre des Herzogthums Craïn Lib. V. Cap. VII. Eccardi ad Leg. Salic. Tit. XVII. p. 41. Wachteri p. 1684. seq.

2.) Interprete Wachtero v. *Thor* p. 1684.

3.) In disertatione de Hermun-

duris et Thuringis secundum Ptolemaeum §. VII. p. VIII.

4.) Cuius gentis habui *HermundVRRORVM* nationem et ego supra Cap. II. Sect. I. Int. II. §. III. prius, quam modo laudatus Wülfemannus, id est, anno post, daret sua,

5.) Quo loco habuit eos Plinius Hist. Nat. Lib. III. Cap. XIII. iam in meum Cap. I. Sect. I. Int. II. §. II. translatus.

6.) Quod tamen ab isto differre, intelliges, si haec cum §. VIII. Nu-

muni praefixo; 7.) quasi dicas, qui ex Hermionibus in montium iugis sedent. Cum vero gens opibus valida esset; ex montana regione, in terras subjacentes longe lateque se extendit, nomine generali monticolarum, seu Hermundurorum retento, ita tamen, ut, quod inter gentes numerosiores lateque patentes usque obtinuit, se ipsam diversis nominibus distingueret, iisdemque paullatim apud exteros innotesceret. Hac tenus Vir Doctissimus. Rem autem egregiam praefertisset, si probasset, DVR et TAVR vnum idemque esse, aequae ac si vestigia vocabuli TAVR in *mediterraneis* Germaniae gentibus, in quorum censum ipse retulit *HermundVROS*, legisset. Quantum ego quidem peragraui Germaniae *mediterranea*, ne species quidem istius TAVR mihi obuenit. Longius enim ac non nisi in extremis Germaniae oris eius reliquiae, scilicet in Norico pristino 8.) inde 9.) dicti 10.) TAVR*isci*, vni 11.) TEVR*istae*, ni 12.) melius 13.) TAVR*istae*. Seruauerit etiam istam vocem TEVR*nia* 14.) haud procul Veldidena, quae iam Linz Austriae superioris, 15.) Hinc ultra Alpes ad earum radices in Gallia Cisalpina in ea regione, vbi Padus Duriam

T 2

am

meri I. partis posterioris Interfectionis II. Sect. II. Cap. II. contuleris.

7.) Quae iam fuit sententia Abellii huicque subscribentis V. Gen. de Falkenstein nota 1. ad §. XIII. Cap. II. Sect. I. Int. 1. et Rochezangi de Iserecen proxima postrema eiusdem Capituli parte §. VI. nota 2. nominatorum.

8.) Vt iam obseruauit ante Cluuerium Vindel. et Noric. Cap. II. Albinus Chron. Misn. Metall. Tit. VI. extr. p. 62.

9.) Iam obseruantibus Cluuerio et Wachtero nota 1. citatis. Miror, eos se subduxisse Cellario, Spenero et ipsi Cel. Gesnero in Thesauro suo. Bene egit Schoepfelinus, quod Vindic. Celtic. §. LVII. p. 118. eos a mox nominandis distingueret.

10.) Straboni *Γεωγραφ. Lib. III. p. 316. 318. 319. Lib. V. p. 326. Lib. VII. p. 450. et 481. Plinio Hist. Nat. Lib. III. Cap. XVIII. XX. et XXV. Stephano.*

11.) Eidem Straboni p. 450. Lib. VII.

12.) Iudice Casaubono ad istum locum. Quo pacto hoc codicum diuortium componendum, Cluuerius German. Antiq. Lib. III. Cap. XXVIII. fuit opinatus.

13.) Quod etiam Strabonis Lib. VII. p. 454.

14.) Plinii Hist. Nat. Lib. III. Cap. XXIII. et Ptolemaei *Γεωγραφ. Ἰσθμ. Lib. II. Cap. XIII.*

15.) Quod existimat Cellarius Not. Orb. Antiq. Lib. II. Cap. VII. §. L.

am recipit, 16.) alii TAVR*isci*, 17.) plurium 18.) TAVR*ini*, et 19.) vnus 20.) TAVR*inaes*. Quot enim M.P. meandum, si vel Augusta Vindelicorum illa *Raetiae splendidissima colonia*, vbi quidem *HermundVRIS commercium*, 21.) sedes tamen multo retro trans ripam sinistram Danubii, 22.) tendas TAVR*asiam* 23.) vel potius 24.) *Augustam TAVRinorum* 25.) vnicum TAVRinorum 26.) priscorum monumentum. Illud enim 27.) induit annis labentibus vrbs gentile nomen, quale Augustae Treuirorum, Augustae Suesfonum pluribusque aliis euenisse, notissimum est, vt TAVRinum, 28.) TAVRinue 29.) atque *Ciuitas TAVRinis* 30.) clueret, quorum vestigia adhuc in TVRin Pedemontii capite ad Padum, 31.) Quod si inde

Hermun-

16.) Quod idem Cap. Vllll. Sect. I. §. XXXVllll.

17.) Polybii *ἱστορ.* Lib. II. Cap. XV. et XXVlll.

18.) Polybii eiusdem Lib. III. Cap. LX. a Stephano laudati, Ptolemaei, Strabonij Lib. III. p. 312. et 319. Liiij Hist. Lib. V. Cap. XXXllll. n. 8. Lib. XXI. Cap. XXXVlll. n. 5. 7. Cap. XXXVllll. n. 1. 4. 6. Taciti Hist. Lib. I. Cap. LVllll. n. 4. et Cap. LXllll. n. 6. Lib. II. Cap. LXVI. n. 5. Sillii Italici Punic. Lib. III. vs. 646. Nazarii Paneg. Constantin. Cap. XXII. n. 2.

19.) Iam citato Cellatio auctore, in quem nouissima editione mendum irrepsit semel *Turinates* descripto.

20.) Anonymi in Panegyr. ad Constantinum Cap. VI. n. 2.

21.) Ex §. VI. Numeri I.

22.) Ex §. V. et VII. eiusdem.

23.) Appiani *Παυαν.* A'vν*Εαν.* p. 546.

24.) Auctore Cellario Not. Orb.

Antiq. Lib. II. Cap. Vllll. Sect. I. §. XXXVllll.

25.) Plinii Hist. Nat. Lib. III. Cap. XVII. Taciti Hist. Lib. II. Cap. LXVI. n. 3. Tabulae Peutingerianae et Memoriar. Brixian. p. 104. Oct. Rubei ex indicio Cel. Wesfelingii ad Antonin. Itiner. p. 340.

26.) Paulo ante post numerum 18. nominatorum.

27.) Vt Wesfelingii modo citata faciam mea.

28.) Quod iste Doctissimus Vir in Chronico Noualicensi Lib. V. Cap. III. inuenit.

29.) Quem ad modum in Itinerario Antonini p. 341. et 356. Ed. Wesfelingianae exstat.

30.) Ita vero in Itinerar. Hierosolymitano p. 556. eiusdem editionis, ex quo Geographi Rauennatis Lib. III. Cap. XXX. *Ciuitas, quae dicitur STAVRinis*, vnde aliquot linearum intervallo STAVRinensis, restauranda abiecta prima litera f.

31.) In quo sequor Cluuerium,

HermundVRI esent nati, meliori iure *HermunTAVRI* scribendi, quem tamen in modum ne vnicus scripsit. 32.)

§. III.

Priscis Teutonicae originis erat DEWR, TEVR, THEWR, THOR *audax*, DÜRREN vel THÜREN *audere*, DVRST *audacia*, DVRSTIG *audax*, DVRSTIGLICH et per Metathesin *roö r i*.) TREISTE *confidenter*, vnde TREISTIGKEIT *confidentia*, atque ebenthevr siue abenthevr, Franciaequae occidentalis *avantVRE aufum virile molimenque audax*. 2.) Iam vero non dum excidit memoria, quae supra 3.) transtuli, 4.) *Catualdam HERMVNDV-RORVM opibus fuisse pulsam*, item 5.) *HERMVNDVRVM ingruisfe vicinis*, vt et 6.) *cum aliis gentibus conspirasse aduersus Romanos imperante Marco Aurelio Antonino*, quo mandante fetialis populi Romani more maiorum istis HERMVNDVRIS praecipue bellum indixerit his verbis:

QVOD. POPVLVS. HERMVNDVLVS. HOMINES. QVE. POPVLV. 7.) HERMVNDVLI. ADVERSVS. POPVLVM. ROMANVM. BELLVM. FECERE. DELIQUERVNT. QVE. QVOD QVE. POPVLVS. ROMANVS. CVM. POPVLO. HERMVNDV-LO. HOMINIBVS. QVE. HERMVNDVLIS. BELLVM. IVS-SIT. OB. FAM. REM. EGO. POPVLVS. QVE. ROMANVS

T 3

POPV-

Cellarium, Wachterum antea aliquoties laudatos pariter ac Suritam et Wesfelingium aliosque locorum citatorum auctores.

32.) Ceu ex Cap. I. Sect. I. patet. §. III. 1.) Qualis infra §. V.

2.) Quae rimati sunt Leibnitius in Collect. Etymol. N. VI. de Emendanda Lingua Germanica §. LXXXVIII. Behrndius de Voce *Ellen* in Soc. Lips. Teuton. Symbol. ad Hist. Crit. Ling. Teuton. P. VIII. p. 45. et Wachterus Gl. Germ. p. 4. 327. et 1632.

3.) Cap. I. Sect. I. Int. II. §. II. III. et V.

4.) Ex Taciti Annal. Lib. II. Cap. LXIII. n. 6.

5.) Ex eiusdem operis Lib. XII. Cap. XXX. princ.

6.) Ex Capitolini Vit. Antonin. Philos. Cap. XXII. pr.

7.) Illustri V. Rittero de Fetialibus Populi Romani Cap. II. §. XIII. nota 6. p. 28. indice Ienius Disf. de Fetialibus delendum esse censet POPVLI, quod ita positum antiquitatem non redoleat. Et, qui pergite legendo, his deprehendet HOMINES HERMVNDVLOS, ex quibus ista vox exfulat. quam tamen nullo libro qua scripto qua cuso addicente, hinc ex-

POPVLO. HERMVNDVLO. HOMINIBVS. QVE. HERMVNDVLLIS. BELLVM. DICO. FACIO. QVE 8.)

Transcripsit ista Gellius 9.) ex Cincii libro tertio de Re Militari. Intercidit hoc opus simulque omnis notitia auctoris. 10.) Iam vero in aprico est, 11.) isto Antoninorum aevo floruisse Aulum, eidemque solemne fuisse aeui sui viros excitare. Quot autem non Cincios in vna tabella conspicias antiqua 12.) in iis, qui IMP. CAESARE. T. AELIO. HADRIANO. 13.) ANTONINO. AVG. PIO. P. P. III. M. AELIO. AVRELIO. CAESARE. COSS. 14.) pecuniam ad ampliandum templum contulere? Vni ex his meliori iure acceptum feras istud de HERMVNDVLLIS fragmentum, quam L. Cincio Alimento, 15.) quippe qui ab vrbe condita 1033333. tempore belli Punici secundi praetor fuit creatus. 16.) Ex hac tamen *audacia*, quam aduer-

trudere haud audebam Aulum de-
nuo typis subiiciens.

8.) Quam in rem plura dabunt modo laudatus Ill. V. Ritterus et V. Gen. Philippus Ernestus a Feilitzsch de Indictione Belli et Clarigatione Cap. I. §. VI. Schol. II. p. 14. seqq.

9.) Noct. Attic. Lib. XVI. Cap. III. n. 1.

10.) Adeo vt ne quidem Fabricius ille Latii prisici promus condus vel hiscat de eo in Bibliotheca Latina. Brummerus ad Leg. Cinciam Cap. I. conscripsit vndiquaque Cincios, sed ne verbum inicit eiusdem. Vterque Menkenius in Bibliotheca Virorum Militia aequae ac Scriptis Illustrum ne nominant quidem Cincium, quem tamen militasse quondam vel titulus libri supra citati suadere videtur.

11.) In quod posuit Falsterus Vit. Gellii §. III. in eius Amoenitatibus Philologicis p. 250. seq. et in Prae-

fatatione mea ad Aulum.

12.) In Inscriptionum Corpore Gruteriano pag. CXXVI. et sequenti typis exscripta, vnde a Brummero Cap. I. Sect. 20. p. 7. in vnum coacti.

13.) *Antoninum* autem *Pium* dictum quoque esse *Hadrianum*, recte docuit ex marmore Smyrneni Relandus Fast. Consular. p. 17. seq. ne cum isto priori Hadriano confundatur.

14.) Ex eodem Relando p. 31. adparet, istam tabulam ad A. P. C. N. CLXI. esse referendam.

15.) Cui acceptum tulit Vossius de Hist. Latin. Lib. I. Cap. III. temporis rationem non habens, quam ego habeo. Nollem eum esse secutum Fabricium Biblioth. Latin. Lib. III. Cap. I. in Indice Scriptorum a Gellio laudatorum.

16.) Testante Lino Lib. XXVI. Cap. XXXIII. n. 1. vt et Cap. XXVIII. n. 3.

aduersus Romanos imperante Antonino exferebant, non demum natum fuit eorum nomen, quod fere binis feculis ante gerebant. Talibus enim quinam Romanorum *domos villasque suas patefacere non concupiscentibus*, eosque *sine custode et passim transire in sua colonia* passim fuissent, 17.) qui 18.) *flumina ac terras, et caelum quodam modo ipsum clauserant, ut colloquia congressusque Germanorum arce- rent, vel, quod contumeliosius est viris ad arma natis, inermes ac prope nudi sub custode et pretio coirent*, vel 19.) *iis arma modo castraque sua ostendissent?* Animus tamen fortis aequae ac aliis gentis suae 20.) non defuit HERMVNDVORVM nationi.

§. III.

Quae cum ita sint, quis est, qui sibi persuadeat, Romanos, qui sibi videbantur omnes alios sapientia longe praestare, tam arcum iniste amicitiam cum iis, *qui res suas ita temerarie obeunt, ut oleum et operam perdant*, quale est cernere in iis, quos nostrates THOREN vocant? 1.) Num igitur *HermundVRI* inde nomen suum nati? Immo omnia alia. Noscitur enim ex socio.

§. V.

Honorificentior origo nominis *HermundVORVM* esset *TREVE*, *fides*, quae Anglosaxonibus, Alemannis, Francis *TRVIWA*, *TRVWA*, *DRVWA* atque *DRVERIE*, quorum etiam *DRVE* *amicam* *TREV* et *GETREV* *fidum*, atque *zu TRAVEN* *fidendum esse* indicat. 1.) In transpositione literae *r* non esset, quod

17.) Quod tamen Hermunduris concessisse Romanos, testis est omni exceptione maior idem Tacitus German. Cap. XXXXI. n. 2.

18.) Ex sermone Tencteri legati apud Agrippinensium concilium in Taciti Hist. Lib. III. Cap. LXIII. n. 3.

19.) Quod ceteris gentibus facere, idem Tacitus adlegato loco Germaniae suae profitetur iugene.

20.) Ceu pateat ex dictis Cap. II. Sect. I. Int. I. §. III. et mox postrema parte Sect. II. Int. II. §. II.

§. III. I.) Qualem depinxerunt Wachterus Gl. Germ. p. 1683. et Tentamina Critica Germanicae Linguae a Greifswaldensium Societate Teutonica perite instituta, quae vellem continuarentur, P. III. N. III. §. 5. p. 283.

§. V. I.) Quod te doceant Cangius Med. et Infim. Latin. v. *Drudaria* et *Drudes*, Eccardus ad Leg. Salic. Tit. XIII. Leg. VIII. p. 35. Behndtius in Lips. Soc. Teuton. Symbolis ad Hist. Crit. German. P. XVIII. N. III. p. 243. et Wachterus p. 1712

quod quispiam haereret. 2.) Iam *HermundVRORVM* ciuitas fida Romanis, eoque solis Germanorum non in ripa Danubii commercium, sed penitus atque in splendidissima Raetiae colonia passim et sine custode transibant, et cum ceteris gentibus arma modo castraque sua ostenderent, his domos villasque patefaciebant non concupiscentibus. 3.) At quis auctor sit huius adpellationis? Num gens ipsa? Id foret arrogantius. Num gens togata? Ea vernaculae nostrae ignotissima. 4.) Et quid si 5.) exercitus Tiberii quondam fuisse tentatus eorumdem *HermundVRORVM* fraude prius, quam adeo fidos eos sibi conciliarent Romani? Quo iure iam tum nomen suum tuerentur?

§. VI.

Si vel etiam eorum nominis rationem petas ex *TEVR* siue *THEVR*, quod Anglosaxones *DEOR*, *DIOR*, Franci *DIVR*, Alemanni *TIVR*, Belgae *DIER*, *DVVR*, Angli *DEAR* eloquebantur; 1.) adferas rationes, de quibus *TEWRÉ* *Heermenner* dicendi. 2.) Cum enim istud pretium aliquod siue a raritate siue a praestantia aliqua generis virtutis inuoluat; 3.) cui fuerint pretiosi? Sibi ipsi? Laus propria fordet. Romanis? Hi linguae Germanicae rudes. 4.) Quam quam iis cari 5.) fuisse videntur *HermundVRI*, quoniam his domos villasque patefecerunt non concupiscentibus, quod fide sua in istos meruerunt. 6.) Quid? quod inde potius haec constructio vocis *THEVRman* vel *THEVRberman*,

2.) Quod si tamen haercat, adeat vel §. III. Intersect. I. parte posteriori.

3.) Ni fastidias ex Cornelii German. Cap. XXXXI. toties adpositam vel ut crambem.

4.) Quam in rem euoluas, si lubet, meas Origines *Ανθηρωποθυσιας* a vulgari crudelitatis crimine vindicatas §. X.

5.) De quo Cap. I, Sect. I, Int. II, §. I,

§. VI. 1.) Quod docuit Wachterus ista voce p. 1671. seq.

2.) Vt dixit Spangenbergius Chron. Mansfeldens. Lib. I. Cap. XIII. p. 13.

3.) Interprete laudato Wachtero.

4.) Quale argumentum iam §. superior V. subpeditat.

5.) Quod istae adpellationes inuunt ex indicio Wachteri p. 1672.

6.) Cuius testis Tacitus Germ. Cap. XXXXI,

Yb 4473

1078

ULB Halle

3

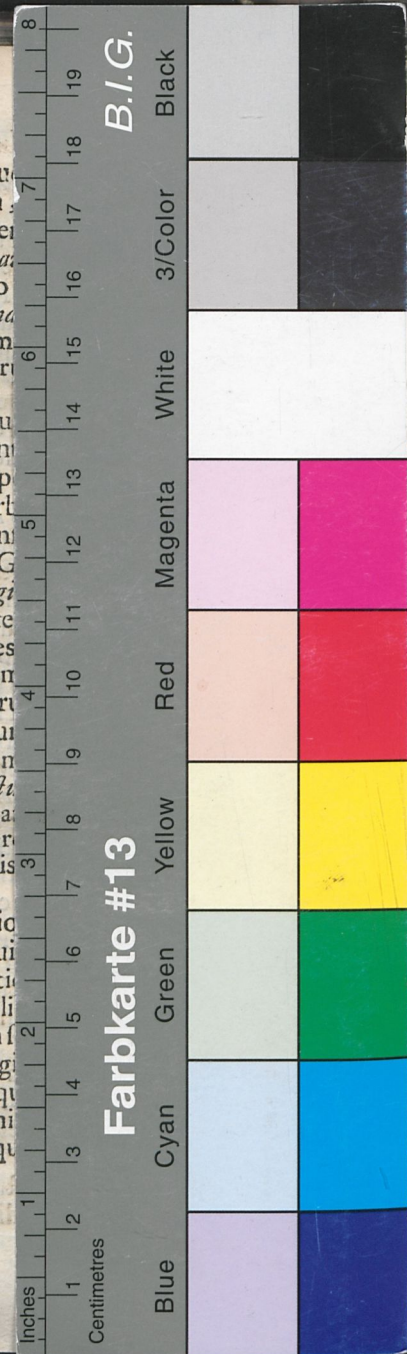
006 302 904

20

B.I.G.

Farbkarte #13

CVRIAM
REGNITIANAM
NON. NVLLO. IVRE
HERMVNDVRORVM
COGNOMINANDAM
DISSERIT. XIII

VT
SERENISSIMI. CLEMENTISSIMI. Q. DOMINI
DOMINI
F R I D E R I C I
MARGGR. BRANDENB. DVC. PRVSS
RELIQVA
PATRIS. PATRIAE. OPTIMI
DIEM. NATALEM
D. X. MAIL. CIOIOCLVII
IN. ILLVSTRI. CVRIANO. H. L. Q. C
PIE. OBEVNDI. CAVSA. MONSTRATVROS. PLANE. SVO. MARTE
PETRVM. DANIELEM. TROEGERVM. CVRIENSEM
OSTENTA. BELLI. CVM. MAXIME. FLAGRANTIS
CARMINE. HEROICO
CHRISTIANVM. ERHARTVM. KAPPIVM. LIPSIENSEM
THEATRVM. MARTIS. THEATRVM. MINERVAE
PROSA. LATINA
IOANNEM. KAPPIVM. SVPERIORIS. KOZAVIAE
BELLVM. SAPIENTIAE. PRINCIPVM. LAPIDEM. LIDIVM
ORATIONE. VERNACVLA
CVRIAE. PROCERES. CIVES. Q
BENEVOLE. AVDIANT
OBNIXE. ROGAT
ISTORVM. RECTOR
PAVLLVS. DANIEL. LONGOLIVS
Δ. M. FAC. PHIL. LIPS. ADSESS. ET. SOC. IENENS. LATIN. SOC. HONORARIVS
CVRIAE. REGNITIANAE
LITERIS. IOANNIS. ANDREAE. HETSCHELII
GYMN. TYP

